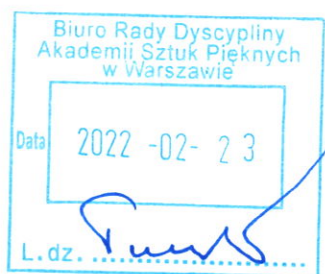

dr hab. Paweł Kwiatkowski
Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi

Łódź, 12.02.2022

Recenzja rozprawy doktorskiej pani mgr Moniki Duliasz pod tytułem *Migracje – o przepływach form i motywów ludowych na rubieżach współczesnych działań graficznych*, w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne

1. Podstawowe informacje o doktorantce.

Pani Monika Duliasz jest absolwentką Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie. Ukończyła studia I stopnia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w roku 1999, studia II stopnia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie ukończyła w roku 2002. W roku 2019 ukończyła studia doktoranckie w macierzystej uczelni, na Wydziale Grafiki. W ramach wykształcenia uzupełniającego ukończyła Akademicki Kurs Typografii w roku 2006 oraz Studium Przesiębiorczość w sztuce, w warszawskiej ASP, w 2017 roku. W latach 1999-2007 pracowała na stanowisku grafika w Stowarzyszeniu Przyjaciół Integracji, przy ul. Dzielnej 1 w Warszawie. W latach 2007- 2019 była zatrudniona w A new Therapy Sp. z o.o., przy ulicy Łuckiej 18 w Warszawie. Projektowała dla takich firm i instytucji jak na przykład Narodowy Bank Polski, Urząd Marszałkowski, Urząd miasta Warszawy, Uniwersytet Warszawski, Grupa Eneris i Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego.

2. Ocena dorobku artystycznego oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej.

Zaprezentowana do oceny dokumentacja, zawierająca wykaz osiągnięć oraz aktywności pani Moniki Duliasz jest kompletna w każdym wymaganym zakresie. Wykaz jest świadectwem progresji rozwoju artystycznego doktorantki podczas jej pracy nad przewodem doktorskim. Szczególnie intensywna aktywność wystawiennicza przypada na lata 2017-2020. W tym okresie artystka brała udział w 8 wystawach, w tym w 3 wystawach indywidualnych i 5 wystawach zbiorowych w Polsce. W roku 2017 trzy wystawy indywidualne. Pierwsza z nich miała miejsce w siedzibie Zarządu Okręgu Wołyńskiego Światowego Związku Żołnierzy AK. W tym samym roku prezentowała swoje prace na Wystawie indywidualnej w kularach, towarzysząca koncertowi „Oratorium wołyńskie” Krzesimira Dębskiego, w Klubie Dowództwa Garnizonu w Warszawie. Trzecią wystawę miała w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Warszawie. W roku 2018 prezentowała swoje prace w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. W roku 2019 miała wystawę indywidualną w Hali Koszyki w Warszawie. Artystka pokazywała swoje prace również na wystawach zbiorowych. Pierwsza z odnotowanych w kwestionariuszu to wystawa „Wieża Babel kontra przestrzeń, w Oranżerii Pałacu w Wilanowie. W roku 2019 pani Monika Duliasz uczestniczyła w *Grafitece* w Galerii Domu Artysty Plastyka w Warszawie. W roku 2020 zakwalifikowała się na ekspozycję Biennale Małej Formy Ceramicznej w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie. W roku 2021 uczestniczyła w wystawie zbiorowej *Nowy Grunt*, w Pracowni Wschodniej w Warszawie. Należy wziąć pod uwagę, że aktywność wystawiennicza ograniczona jest od wiosny 2020 roku względami pandemicznymi.

W zakresie działalności dydaktycznej, doktorantka prowadziła ze studentami drugiego roku studiów magisterskich warsztaty rysunkowe ze studentami, których tematem była inspiracja tradycyjną tkaniną dwuosnowową z północnowschodniej Polski. W ramach działalności organizacyjnej, pani Monika Duliasz w latach 2016-2018 była przedstawicielem doktorantów w komisji stypendialnej dla studiów III stopnia na Wydziale Grafiki. Pełniła także w latach 2017-2018 funkcję członka Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uczelni dla Doktorantów.

Dokumentacja zawiera wykaz opisujący zdobyte doświadczenie dydaktyczne, publikacje oraz informacje na temat działalności na rzecz uczelni, wraz z materiałami fotograficznymi. Biorąc pod uwagę bogactwo i różnorodność osiągnięć i prowadzonej działalności artystycznej oraz dydaktycznej i organizacyjnej, tę część oceniam pozytywnie.

3. Interpretacja oraz refleksje na temat pracy doktorskiej, w tym dzieła artystycznego oraz pracy pisemnej.

Twórczość pani Moniki obraca się wokół tematyki polskiego folkloru. Przedmiotem pracy doktorskiej jest zbiór ponad 30 obiektów, które w swojej tematyce nawiązują do tworzonych przez dzieci niewielkich obiektów rzeźbiarskich z zapalek, kasztanów i żołądź. Autorskie przetworzenie motywu polega na powieleniu powiększonego i uproszczonego kształtu żołądź z użyciem porcelany i łączenia tak uzyskanych modułów metalowymi elementami tworząc finalnie serię rzeźb o charakterze zoomorficznym. Co więcej, każdy z modułów został pokryty autorskimi ornamentami inspirowanymi motywami zdobniczymi z różnych regionów Polski. Autorka zastosowała w trzech obiektach eksperymentalne połączenie polskiego folkloru z akcentami odległymi geograficznie i kulturowo. Charakterystyczne jest nawiązanie do tradycji azjatyckiej ceramiki seladonowej i specyficznej dla hiszpańskiego ośrodka ceramicznego w Manises – zdobienia o bogatej i gęstej strukturze z wykorzystaniem miedziano-złotych lustrów i kobaltu.

Zestaw 30 obiektów uzupełniają grafiki w technice sitodruku, druku cyfrowego na papierze, oraz grafiki cyfrowe na jedwabiu, a także rysunki. Analogicznie do obiektów porcelanowych, również w grafikach i rysunkach przewodnim motywem są ornamenty stworzone przez doktorantkę w oparciu o inspiracje polską sztuką ludową, ze szczególnym uwzględnieniem ludowego stroju i jego zdobienia. Grafiki wykonane na papierze nawiązują do kształtu żołądź i analizują jego formę w postaci płaskiego obiektu, przypominającą krawiecką formę, rozcinanego w różny sposób i pokrytego zróżnicowanymi ornamentami. Grafiki wykonane metodą druku cyfrowego na jedwabiu, stanowią wyjście w stronę sztuki użytkowej i próbę zmierzenia się także z tym obszarem poprzez zaproponowanie autorskiej estetyki nowofolkowej.

Trzecią część pracy doktorskiej stanowi cykl rysunków prezentujących najbardziej spontanicznie tworzony fragment *Migracji*. Jest to rodzaj notatek wykonywanych w trakcie muzealnych kwerend, lektury źródeł książkowych, ale również tworzonych w chwilach swobodnego analizowania zgromadzonych inspiracji. Rysunki mają charakter swobodnych szkiców, są to małe studia kompozycji, rytmów i zestawień barwnych, ale także tworzony systematycznie słownik pojęć dla tworzonych w kolejnych etapach pozostałych części ekspozycji.

Przedmiotem namysłu w artystycznych rozważaniach artystki jest zjawisko migracji rozumiane jako przepływ form i motywów polskich ornamentów ludowych na obszar współczesnych działań graficznych. Doktorantka odnosi się do ikonografii ludowej. W przedstawionej pracy doktorskiej skoncentrowała się na ornamentyce bazującej w znacznym stopniu na przetworzonych przedstawieniach roślinnych, zestawiając je ze światem ludzi i światem zwierzęcym. Te trzy motywy figuratywne, roślinny, zwierzęcy i ludzki, ich wzajemne relacje, stanowią w przekonaniu artystki o specyfice wiejskiego życia i znajdują odbicie w kształtowaniu się katalogu form zdobniczych wykorzystywanych w sztuce ludowej, która jest podstawowym źródłem inspiracji dla omawianej instalacji. Składają się na nią elementy zdobnicze strojów ludowych, których budulcem podstawowym stały się ornament i nawiązania do szeroko pojętej sztuki dekoracyjnej. Duży wpływ na ostateczny charakter pracy doktorskiej miały ornamenty wyszukane w magazynach Państwowego Muzeum Etnograficznego. Autorka miała bezpośredni kontakt z materiałem badawczym, a także możliwość zapoznania się z techniką, fakturami, kolorystyką nawet mocno zniszczonych obiektów, ale wciąż prezentujących kunszt i pracowitość ich twórców. Skoncentrowała się na wzorach z kilku regionów, wybierając te ornamenty, które były najbliższe jej estetyce. I tak wśród motywów, do których najczęściej autorka odnosi się w swoich działaniach, są zdobienia wilanowskie, Lachów sądeckich, Krakowiaków wschodnich i zachodnich, kurpiowskie z Puszczy Białej, krzczonowskie, opoczyńskie oraz wczesne wzory łowickie, których prostota formy, geometryzacja, szczególnie ją zainspirowały.

W treści rozprawy zawarte są informacje dotyczące założeń i poszczególnych etapów procesu prowadzących do finalizacji projektu. W tekście znajduje się obszerny opis genezy oraz przybliżenie okoliczności, w których nastąpiło rozwinięcie tematu do oryginalnego dzieła z pogranicza sztuki ceramicznej i graficznej. Rozprawa podzielona jest na pięć sekcji tematycznych zatytułowanych: Idea, Motywy przewodnie i inspiracje ludowe, Sztuka ludowa a sztuka dziecka, Technologia, Obiekty. W pierwszej części autorka przedstawia idee i źródła refleksji, które legły u podstaw projektu, w drugiej znajduje się dogłębna analiza ludowych źródeł inspiracji ze szczególnym uwzględnieniem stroju ludowego. Część trzecia stanowi analizę relacji sztuki ludowej i sztuki dziecięcej. W części czwartej odnajdziemy obszerny opis zastosowanej do stworzenia pracy doktorskiej technologii. W piątej części doktorantka skupia się na efekcie swoich działań - wykonanych obiektach, grafikach i rysunkach. W dalszej części pracy pisemnej znajduje się bogata dokumentacja fotograficzna zrealizowanych prac. Rozprawę wieńczy bibliografia oraz spis ilustracji. Konstrukcja pracy pisemnej jest klarowna, poszczególne rozdziały są uszeregowane w formie odpowiadającej wstępnym założeniom i następują po sobie w logiczny, czytelny sposób. Autorka wyczerpująco opisuje zagadnienie obejmujące własny cykl

doktorski. Klarowność wypowiedzi, umiejętność sprawnego kojarzenia ze sobą faktów i wydarzeń, dla czytelniejszego przekazania założeń koncepcyjnych, a także bogate stosowanie ilustracji, które w sugestywny sposób opisują przedstawione zagadnienia, świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu autorki do podjęcia tematu.

4. Konkluzja.

Zarówno odbyte studia, pod kątem programu badawczego, jak i w efekcie teraz złożoną pracę doktorską wyróżnia bardzo wysoki poziom. Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji zawierającej dorobek artystyczny oraz pracę doktorską stwierdzam, że pani Monika Duliasz posiada kwalifikacje, które pozwalają na konstruowanie spójnego i oryginalnego przekazu artystycznego. Spełnia państwowe wymagania w zakresie stopni naukowych i tytułu naukowego w obszarze sztuki. Zarówno odbyte studia z uwzględnieniem programu badawczego, jak i pracę doktorską wyróżnia bardzo wysoki poziom. Świadczy to o dogłębnym przygotowaniu jak i wysokim poziomie merytorycznym działań artystki. Zaprezentowane materiały stanowią dojrzałe, profesjonalne i interesujące ujęcie tematu, zarówno od strony tematycznej, jak i formalnej. Co więcej, warte uznania jest zwrócenie uwagi artystki na dziedzictwo polskiej kultury ludowej w kontekście sztuki współczesnej i tym samym podkreślenie aspektu ciągłości kulturowej i polskiej tożsamości. Tym samym popieram wniosek pani Moniki Duliasz oraz jej starania o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki plastycznej, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.

dr hab. Paweł Kwiatkowski